

Beretning 2019

Årets gode oplevelse

Øster Ulslev gadekær

er fredet ved en frivillig fredning, der er tinglyst og gælder for senere ejere. Fredningen - der omfattede bevaring af 18 gamle, stynede pile og et risgærde imellem dem - var misligholdt af grundejerne. Det var DN's holdning, at enten skulle der ryddes, plantes nye pile og laves risgærder, således som fredningen tilsiger, eller også skulle fredningen ophæves. Der er en meget uheldig præcedens i, at der ikke sker noget ved årelang misligholdelse.

Efter en langvarig sag – fra 30.8.2015 til oktober i år – gik kommunen med til at rydde snarest muligt – efter aftale med lodsejer – og plante nye piletræer.

Om et år i vinterperioden, når der alligevel stynes pile og popler, kan man bruge disse pile- eller poppelgrene til at etablere risgærdet ud mod gadekæret.

Vi glæder os over sagens udfald, dels over at gadekærets omgivelser retableres, dels at en årelang misligholdelse af en tinglyst fredning ikke skulle ende med ingenting.

Vi har også lovet at medvirke, når der skal etableres risgærder. Det bliver annonceret i nyhedsbrevet, og vi håber, der er mange medlemmer, der har lyst til at møde op, dels for at lære, hvordan man laver risgærder, dels for at medvirke til det nye gærde og også hilse på andre foreningsaktive.

Hvor får vi vores sager fra:

Når man ser på de sager, vi har arbejdet med i årets løb, kan man konstatere, at de er meget forskellige, både i omfang og i varighed. Den ældste sag, vi har på listen nu, er fra 2009.

De fleste sager får vi på Podio - vores sagssystem, hvor alle myndighedsafgørelser ligger. I perioden 15.8.2018 til 15.8.2019 vi 307 sager.

Selv om det kun er meget få, vi gør noget ved, er det forbundet med tid og arbejde at gennemse sagerne.

Sager kommer også til os i form af henvendelser fra kommunen eller fra borgere.

For eksempel fik vi den 26.11.2018 henvendelse fra en borger om, at en ejer i strid med en fredning havde fældet fem fredede træer og var i gang med at opføre en mur.

Indimellem tager vi sager op, som vi bliver opmærksomme på gennem pressen.

Vi har en arbejdsgang i bestyrelsen, hvorefter det er de enkelte bestyrelsesmedlemmer, der selv går ind og henter de sager, de vil beskæftige sig med, og ofte behandles en sag af en lille gruppe. Det medfører, at de sager, der bliver taget op til behandling, er de sager, som et eller flere bestyrelsesmedlemmer finder væsentlige. Det betyder, at der også er sager, som ikke bliver taget op, selv om nogle måske ville synes, de fortjente det.

Vores arbejdsgang indebærer endvidere, at vi på bestyrelsesmøderne mest diskuterer de mest principielle ting og større og vigtige sager.

Klagesager:

Ud af de 307 myndighedsafgørelser har DN Guldborgsund påklaget én sag. Men der ligger sager fra foregående år, som endnu ikke er afsluttede.

Nye klager:

8.3.2019 Badeanstalt ved Nysted

Klage over dispensation fra strandbeskyttelseslinjen. Der er tale om en helt ny lovændring, hvorefter der kan tillades placering af ”mindre faciliteter langs stranden for klubber, foreninger og institutioner som omklædningsfaciliteter, skure til opbevaring af udstyr, bålhytter, sheltere o.lign.” Da loven er ny, og der ikke har været klagesager, har vi intet bud på, hvordan lovens undtagelse vil blive fortolket. Vi synes stadig, at et hus på 80 m² og 4,1 m højt ligger meget langt fra lovens beskrivelse af undtagelserne, og finder derfor, at det er rimeligt, at sagen prøves af ankeinstansen.

Sager fra tidligere år:

4.8.2017 **Store Sø-løbet** - klage over VVM-vurdering.

25.10.2017 Disp. fra NBL § 3 – beskyttet mose og vandhul v. Nagelsti.

4.12.2018 Miljø- og Fødevarerklagenævnet ændrer dispensationen til et afslag på nedlæggelse af den beskyttede mose og vandhul.

Man anfører i afgørelsen, at beskyttelsesreglerne er udtryk for en samfundsmæssig interesse i, at beskyttede naturtyper opretholdes. Der skal derfor foreligge særlige omstændigheder, for at der dispenseres. Væsentlige jordbrugs- eller anden almindelig økonomisk interesse er ikke i sig selv tilstrækkelig til at begrunde en dispensation.

Endvidere anføres, at der skal være tale om et område, som ud fra naturbeskyttelsesmæssige hensyn vurderes som uden interesse, eller et indgreb, der ikke afgørende forrykker tilstanden i området, for at der kan dispenseres.

Alt sammen gode vejledninger i forhold til fremtidige sager.

3.11.2017 Klage over § 3-dispensationerne til sommergrødeskæring i otte vandløb.

12.2.2018 Klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet over vilkårsændring i miljøgodkendelse til REFA. Klage fra Sekretariatet alene. Ved brev af 12.6.2019 har Miljø- og Fødevarerklagenævnet meddelt, at man regner med at have behandlet sagen inden udgangen af 2020.

Henvendelser til myndigheder, uden at der er tale om en klage over en afgørelse:

24.7.2018 rettede DN henvendelse til Guldborgsund Kommune, idet vi fra en borger havde fået henvendelse om, at der var lagt en bunke sten, jord og brokker i **en strandeng** på Nordfalster. Det var ejerens hensigt, at bunken skulle bruges som vendeplads for roetransporter. 22.1.2019 afsluttede vi sagen, idet brokkerne var fjernet, og ejeren havde trukket sin ansøgning om etablering og vendeplads tilbage.

9.11.2018 rettede DN henvendelse til Guldborgsund Kommune og anmeldte, at **vandløb 50 fra Lysbro Mose ind i Hejrede sø** var blevet uddybet i strid med regulativet. Der var gravet 40 cm dybere end den regulativmæssige bund. Hertil kom, at sten og grus ikke var lagt tilbage i vandløbet.

Den 2.4.2019 kunne sagen afsluttes, idet kommunen havde indgået aftale med pumpelaget om retablering af regulativmæssige forhold.

Nedlæggelse af diger

DN har fået flere henvendelser fra borgere om at diger nedlægges.

Hvorfor er sten- og jorddiger så vigtige?

Digerne har flere vigtige funktioner ud over at være markskel, der bryder landbrugslandets monotoni.

De fungerer som læhegn.

Når det regner kraftigt, og afgrøder oversvømmes, så er det rart at vide, at beskyttede jord- og stendiger med hjemmehørende buskvegetation kan opsuge 70 gange så meget nedbør, som markerne kan.

Digerne er efterhånden de eneste tilbageværende tilflugts- og levesteder for landbrugslandets dyreliv af agerhøns, sanglærker, gulspurve og insekter.

Biodiversiteten er simpelt hen koncentreret her på de lange, smalle diger, der løber langs markerne. Derfor er diger vigtige, og derfor anmelder vi overfor kommunen, når vi bliver opmærksomme på, at de fjernes.

Høringer:

Ofte kommer sager fra myndighederne i høring, forinden der træffes en afgørelse. Vi har i årets løb givet myndighederne vores faglige input til flere sager i form af høringssvar:

3.5.2019 Høringssvar til Guldborgsund Kommunes forslag til kommuneplan 2019-31.

26.8.2019 Høringsbrev – ansøgning om etablering af minivådområde ved Tårup, med udledning til kommunevandløb 64 D.

Ture og arrangementer

Årsmøde onsdag den 25.9.2018

Vi holdt sammen med DN Lolland årsmøde i Sportscenteret i Sakskøbing.

Under titlen "Det Store Svigt" stillede forfatter, journalist og miljødebattør Kjeld Hansen skarpt på naturfredningens stærke og svage sider gennem 100 år.

Derefter holdt afdelingerne årsmøde efter vedtægten.

Søndag den 26. maj 2019

afholdt vi et spændende arrangement med sommerfugle som tema i Bøtøskoven med Bjarne Skule som sommerfugleekspert.

Vejret var dog ikke det bedste for sommerfugle (blæsevej, 13-14 grader og en smule regn), men vejret er jo svært at planlægge efter, når man arrangerer udendørsaktiviteter.

Bjarne var velforberedt og talte om sommerfugle – dag- og natsommerfugle helt ned på molekylenniveau. Sommerfugle generelt har en fantastisk evne til at opfange duftmolekyler med deres to følehorn, som de bruger som en slags avanceret radar til at finde en mage eller blomster. Vi havde forberedt fire plancher med sommerfuglefotos til uddeling til deltagerne, så der var lidt at kikke på og tage med hjem.

Efter en time og 15 minutters meget fint foredrag helt ned i de små detaljer gik vi en tur sydpå, ned langs Fårevasken, fordi "aktivitets"-træstammerne, ud på diget og tilbage til parkeringspladsen. Vi havde derved fået to en halv time med sommerfugle og samtale om Bøtøskoven

Lørdag den 17.8.2019 Botanisk tur

Dansk Botanisk Forening og DN holdt en botanisk tur til Bøtø. Turen blev ledet af Thure Hauser fra Botanisk Forening og biolog Louise Imer Nabe-Nielsen fra Den Danske Naturfond, og der var 20 deltagere.

Louise førte os rundt, og vi fandt en masse planter, både almindeligt udbredte planter og sjældne såsom dværg-perikon. Og vi så Danmarks største bestand af kongebregner, det var et imponerende syn.

Vi blev lidt overraskede over, hvor meget forskelligt vi fandt. Det bliver meget spændende at følge den botaniske udvikling i de kommende år, nu hvor området er blevet mere lysåbent.

Søndag den 8.9.2019 Naturens Dag

blev afholdt i Bangsebrohus i Bangsebro Skoven.

Hvad der egentlig skulle have været et arrangement med temaet insekter og vilde bier, arrangeret af Danmarks Naturfredningsforening Guldborgsund og den lokale Naturstyrelsen Storstrøm i fællesskab, endte med at blive et Naturens Dag-arrangement, hvor det var børnehaven "Firkløveren", der har til huse i udflytterbørnehaven Bangsebrohus, der var den udfarende kraft med afholdelse af Naturens Dag.

Børnehavens forældrebestyrelse påtog sig at holde åbent hus denne søndag, og de havde sammen med pædagogerne arrangeret bålplads, hvor der blev bagt snobrød, og sørget for lidt at spise og drikke og masser af hjemmebag til en beskedent betaling. Naturstyrelsen Storstrøm kom med remedier til at bygge insekthotel og havde andet materiale med til at fortælle og forklare om skoven og insekter generelt.

Til alles store overraskelse og glæde anmeldte vores præsident Maria Reumert Gjerding et par dage i forvejen sit besøg denne søndag formiddag, hvor hun sammen med sin familie tilbragte to timer med hygge og samtale på kryds og tværs med arrangørerne, forældre og børn.

Så alt i alt en meget fin dag, hvor vejret i den grad var med os (solskin med få skyer), og der mødte ca. 150 besøgende op til arrangementet. En stor tak til børnehaven "Firkløveren", Naturstyrelsen Storstrøm og vores præsident Maria Reumert Gjerding.

Lørdag den 14.9.2018 Foreningernes Dag

Danmarks Naturfredningsforening Guldborgsund var igen i år for tredje gang deltager i kommunens arrangement "Foreningernes Dag" med en stand i Jernbanegade.

Vores fem udstoppede dyr (odder, grævling, egern, pindsvin og spættet sæl) tiltrak igen mange besøgende, og det var ikke kun børnene, der nærstuede de udstoppede dyr. Et af de vigtige temaer i år var "affald", og det viste sig, at "affald" bliver diskuteret meget ivrigt hos børnefamilierne.

Vi anslår, på mængden af de mange samtaler og udleveret materiale til voksne og børn, at vi havde besøg af mere end 100 gæster på vores stand, bl.a. internationalt besøg af en familie fra Holland, to familier fra Tyskland og en familie fra Sverige, så dagen måtte siges at være en succes.

Andre emner:

Lokalgrupper

Sidste år havde Nysted lokalgruppe eksisteret og arbejdet i ti år. Gruppen blev oprettet i tilknytning til kommunalreformen, hvor DN også blev reorganiseret, så vi matchede den nye kommune, dvs. at seks lokalkomiteer blev nedlagt, og én afdeling blev oprettet. Lokalkomiteén i Nysted lavede da en lokalgruppe, der kunne tage sig af lokale ting.

En af vores bekymringer ved kommunalreformen var, hvordan dog én bestyrelse skulle klare alt det arbejde, der hidtil havde været varetaget af seks lokalkomiteer. Der var dengang lagt op til, at man kunne lave lokalgrupper, der dækkede et geografisk område, og man kunne lave emnegrupper, der dækkede et bestemt emne i hele kommunen.

Lokalgruppen har i de ti år lavet et stort og fortjenstfuldt arbejde. Gruppens arbejde har været en stor hjælp for bestyrelsen og til megen gavn i afdelingens arbejde.

Vi arbejder i bestyrelsen på at få dannet flere lokalgrupper eller emnegrupper. Lokalgrupper kan være vores øjne og ører, hvilket betyder, at vi vil kunne opdage problemstillinger, vi ellers ikke havde set, og at vi vil kunne tage fat i flere sager, end vi magter i dag.

Grundvandsrådet

DN har gennem de sidste fem år deltaget i Grundvandsrådet i Guldborgsund Kommune, hvor vi arbejder for at bevare kommunens gode og rene drikkevand.

Grundvandsrådet ledes af kommunens folk, som i forbindelse med en revision af indsatsplanerne på grundvandsområdet indkalder til orienteringsmøder, hvor der er mulighed for løbende at komme med input og rådgivning.

Grundvandsrådet består af

- kommunens folk
- repræsentanter for vandværkerne
- andre berørte myndigheder
- jordbruget
- industrien
- relevante interesseorganisationer – såsom DN

Sidste møde i Grundvandsrådet var den 23. november 2017.

Der er dog sket en del siden da – og vi må desværre sige, at vi skal gøre en større indsats, hvis vi fortsat vil pumpe rent grundvand op til at drikke eller anvende det i vores husholdning, uden det skal gennem en form for kemisk rensning.

Ved sidste møde i Grundvandsrådet (23. november 2017) blev vi præsenteret for de nyeste testresultater i forbindelse med et nyopdukket pesticid, som man i 2016/2017 fandt i en række boringer i Guldborgsund Kommune. Det drejer sig om stoffet Desphenyl-Chloridazon, som er et ukrudtbekæmpelsesmiddel til roer og kartofler, som blev brugt i Danmark frem til 1996, hvorefter det blev forbudt – men nu dukkede det op i et væsentligt antal boringer i vores region.

Ud af 39 undersøgte boringer blev stoffet fundet i de 20 boringer, og 12 af resultaterne viste indhold over grænseværdien.

Det er et problem, at der ikke måles for alle stoffer, som evt. kan være i vores grundvand – og alene i 2018 fandt man i tre omgange rester af sprøjtegifte i drikkevandet, som man ikke vidste var der.

Desuden ser vi stigende problemer med pesticider, hvor overskridelse af grænseværdier vil medføre lukning af boringer.

Status på nuværende tidspunkt er, at man midlertidigt har løst problemerne gennem en række dyre og væsentlige tiltag – såsom

- lukning af nogle af de værst berørte vandværker
- lukning af boringer
- oprettelse af nye boringer
- ændring af pumpemetode

Efter DN's mening er det ikke i længden tilstrækkeligt at lukke boringer og ændre på pumpemetoder.

Det vil også blive dyrt – hvert år bliver drikkevandsboringer lukket på grund af forurening, og de skal erstattes af nye boringer, som hver koster vandværkerne 2-5 millioner kroner.

Det skal der også tages højde for, når man ser på alternative løsninger, bl.a. inddragelse af BNBO (boringsnære beskyttelsesområder).

Udfordringerne på sigt ligger i, at der er begrænsede indvindingsmuligheder, da mange områder ligger kystnært, hvilket medfører risiko for saltvandsindtrængning.

Vi kan heller ikke blive ved med at finde nye steder at hente vand op, uden at det påvirker naturen.

Kommunen har selv peget på, at man kan kombinere beskyttelse af grundvandet i forbindelse med udpegning af arealer til solceller, således at disse områder omfatter BNBO-områderne. Det samme gælder for udpegning af skovrejsningsområder.

Det er naturligvis en forudsætning, at der ikke anvendes gødning eller pesticider under opførelse og drift.

DN mener, at vi må gøre noget mere effektivt for at beskytte grundvandet nu og fremover. Der bør inddrages andre løsninger såsom at

- undgå sprøjtegifte, hvor drikkevandet dannes og indvindes (BNBO), bl.a. ved udpegning af solcelle- og skovrejsningsområder
- rense de forurenede grunde op, som kan forurene grundvandet
- lave nye anlæg og udvikle byerne med respekt for grundvandet
- indvinde bæredygtigt for at sikre kvaliteten af vandet og skåne naturen
- Sikre indsats mod alle kilder til forurening i en samlet plan.

Det er de ting, som vi arbejder for i Grundvandsrådet.

Grønt Råd

For en ny fireårig periode har Guldborgsund kommunalbestyrelse gennedsat et Grønt Råd, som DN Guldborgsund er repræsenteret i. De øvrige medlemmer i rådet kommer fra andre grønne organisationer og erhverv. Udtalelser fra det samlede råd besluttet i møde. Grønt Råd er et rådgivende forum for kommunalbestyrelsen.

Grønt Råd følger kommunens arbejde med projekter som Naturlandet, Bøtøområdet, Horreby Lyng og Natura 2000 og de forskellige brugerråds virke på naturområdet.

Fra december 2018 har Grønt Råd især søgt at påvirke Teknik- og Miljøudvalgets strategi og den nye kommuneplan for at få natur og miljø stærkere placeret. Desuden har rådet presset på for at få

afsat flere økonomiske midler til naturen, fx til arbejdet med Grønt Danmarkskort for Guldborgsund. Endelig holdt rådet et ekstraordinært møde vedrørende fremme af biodiversiteten, men her ser det lidt tungere ud.

Følgegruppen for Projekt Bøtøskoven

Der afholdes to følgegruppemøder om året, dog afholder styregruppen (Den Danske Naturfond og Guldborgsund Kommune) møder efter behov angående økonomi, praktisk arbejde og myndighedsanliggender.

Projektet må siges at være en meget stor succes med op til 5000 besøgende om måneden i sommerhalvåret.

Der har været en episode med en besøgende, der blev væltet af skotsk højlandskvæg – kvæget med de lange horn – hvilket betød, at de ”skotske langhorn” blev flyttet fra Bøtøskoven. I stedet er der kommet fem stk. Galloway-kvæg, som er lidt mindre dyr, men mere vigtigt: de er hornløse.

Og rent naturmæssigt vil der de næste fire-fem år være fokus på udviklingen af de forskellige naturtyper (kontrol med virkningen af afgræsningen fra de vilde heste og kvæget), og udbredelsen af diverse insekter/sommerfugle, fugle, flagermus osv.

En større udfordring er, at de lysåbne arealer meget hurtigt springer i skov igen med birketræer.

DN Guldborgsund har stadig speciel opmærksomhed på ønske fra en interesseorganisation, der nu har stor interesse i at ”monitorere” rådyrene og finde de ”gamle” dyr, der er ”modne” til nedskydning. Uanset om det er begrænset jagt med bue og pil, så er DN Guldborgsund stadig imod, at der udøves jagt i området, da det efter vores mening strider grundlæggende imod intentionerne med Projekt Bøtøskoven.

Samråd (Region Sjælland)

Samrådet afholder to møder om året. Samrådet beskæftiger sig primært med de for DN relevante fagområder, som Region Sjælland er politisk ansvarlig for, men tager alle for regionen relevante emner op. Der er primært fokus på miljøområdet med udvinding af råstoffer, grøn omstilling og jordforurening.

Samrådet er også arrangør af det årlige Samrådstræf, der i år blev afholdt lørdag d. 14. september i Solrød, hvor der blev arrangeret besøg hos et lokalt råstofudvindingsfirma, der præsenterede fremtidsplaner og teknologier. Samrådstræffet er et populært arrangement, hvor der ud over interessante foredrag tages vigtige emner op til diskussion

”Brugerrådet - På Og Omkring Farvandet Guldborgsund”

Der afholdes to-tre møder om året, og som altid, er DN’s kæphest ”beskyttelse og benyttelse”.

Arbejdet i Brugerrådet går sin vanlige gang med fokus på forbedring af adgangsforhold til naturen og kysten omkring Guldborgsund. Det er primært cykling, vandring, ridning og de forskellige former for sejlads og andre aktiviteter på vandet, der diskuteres ved møderne. Men i år er planer for vindmøller på land også et stort emne.

Projektet Naturlandet rækker ind over en stor del af Brugerrådets arbejde, da Naturlandets formidlingsdel med sin fine app dækker hele Guldborgsundområdet.

Naturlandet

er et udviklingsprojekt, der gennemføres af Guldborgsund og Lolland kommuner i perioden 2016-19. Projektet er skabt i samarbejde med Nordea-fonden.

I perioden november 2016 til april 2017 har været gennemført et projekt, hvor der indenfor de fire temaer vandring, roning, cykling og ridning er udarbejdet en lang række projektforslag til udvikling og formidling af natur og oplevelsesmuligheder i de tre naturområder Naturområde Guldborgsund, Naturpark Maribosøerne og Naturpark Nakskov Fjord.

Sidste år og i år har der været arbejdet med realisering af projekterne gennem udvikling af informationspunkter og GPS-integreret app til formidling af områdernes muligheder, markering af ruter osv.

Samarbejde

DN Guldborgsund lægger stor vægt på at samarbejde.

Vi samarbejder med de andre grønne organisationer, både i og udenfor Grønt Råd.

Endvidere har DN et godt samarbejde med Guldborgsund Kommune. Vi er ikke altid enige, men vi er i dialog og hører på hinanden, og vi er glade for, at vi nu ofte bliver inddraget og hørt, når tiltag er ved at blive forberedt.

De kvartalsmæssige koordinationsmøder er et godt tiltag, som vi sætter stor pris på.

Vi har i år også haft et fint samarbejde med Naturstyrelsen om Naturens Dag.

Endelig skal nævnes, at vi naturligvis også samarbejder med DN i vores nabokommuner om fælles sager, ligesom vi laver fælles arrangementer.

Afdelingsbestyrelsen

består af 12 medlemmer. Siden sidste årsmøde har vi holdt otte møder.

Bestyrelsesmedlemmerne har mange forskellige faglige og personlige kompetencer, som de flittigt byder ind med i DN-arbejdet. Det gør, at denne lille forsamling med stor faglig indsigt kan matche de mange forskelligartede udfordringer, DN-arbejdet stiller afdelingsbestyrelsen overfor. Stor tak for indsatsen til alle bestyrelsesmedlemmerne.

Også tak til de ad-hoc'ere og aktive frivillige, som er en stor hjælp i afdelingens daglige arbejde.

Hjemmesiden og nyhedsbrevet

En helt særlig tak til vores hjemmesideredaktører, som har sørget for, at vi har haft en ajourført hjemmeside og et nyhedsbrev. Det er en værdifuld indsats, som vi værdsætter meget.

Hjemmesiden og nyhedsbrevene er afgørende i forhold til at nå ud til de mennesker, hvis støtte vi er helt afhængige af, og har også medvirket væsentligt til det gode fremmøde til vores arrangementer.

Afslutning

Man kan altid diskutere, hvad det er vigtigst at arbejde med i DN. Da det drejer sig om frivillige menneskers indsats, vil valget i vidt omfang bære præg af, hvad de enkelte bestyrelsesmedlemmer finder vigtigst. Men alle DN Guldborgsunds 1.169 medlemmer er altid velkomne til at byde ind, hvis de har forslag eller ønsker at lægge en indsats i DN's arbejde.

Denne beretning indeholder et uddrag af de ting, vi har beskæftiget os med i det forløbne år.

Vi håber, at vores arbejde har været tilfredsstillende, og at man fortsat vil støtte op om DN lokalt, så vores forening og vores sag fremover kan tale med samme folkelige slagkraft.